

Gaja Kos

Tatjana Kokalj: *Teta Cilka*.
Ilustriral Uroš Hrovat. Ljubljana: Genija, 2011.

Tatjana Kokalj, ki je na literarni sceni prisotna od konca devetdesetih let prejšnjega stoletja, ustvarja z nepopustljivo kondicijo in s hitrim tempom, kar pomeni, da na leto izda več knjižnih naslovov, od mladinskih romanov do zgodb in slikaniških besedil, poleg pisanja leposlovja pa pripravlja tudi učno gradivo v obliki delovnih zvezkov, učbenikov in priročnikov za učitelje. *Teta Cilka*, ki se na ovitku sama opredeljuje kot otroška kratka zgodba, je izšla v obliki ilustrirane knjige, podana pa je kot prvoosebna pripoved osem in pol let starega Maja. Fant je večino časa prepuščen samemu sebi, saj so starši bolj kot lastnemu otroku zavezani karieri oziroma službi, oče računalništvu in mama časopisu, za katerega sestavlja reklame. “Bolje bratovo zbadanje kot večna osamljenost,” modro zaključí Maj, edinec, ki svojemu najboljšemu prijatelju Cenetu močno zavida tri starejše nagajive brate. Ko tudi starša uvidita, da tako ne gre več, pomislita na varuško, a kaj, ko niso vsi rojeni za varovanje otrok... Po maminem prvem neuspelem poskusu vzame Maj zadevo v svoje roke in se zakoplje med oglase, kjer zasledi tudi takšnega, ki ponuja skrb za babice in dedke: “Ta oglas me je zelo začudil, saj nisem nikoli pomislil, da se babica in dedek ne znata varovati sama.” Slednjič na internetu naleti na teto Cilko, ki dobrodušno ponuja varstvo za vse fante in punce, stare manj kot devetindevetdeset let. Zjutraj, popoldne, ves dan, tudi ponoči. Ker sam ustreza edinemu pogoju, se meni nič tebi nič odpravi na njen naslov, da bi preveril, ali teta Cilka ustreza njegovim pričakovanjem.

No, teta Cilka vsa pričakovanja prekosi, saj je popolnoma drugačna od vseh odraslih, ki jih je Maj doslej poznal – ne moti je nered, ne ukazuje in ne prepoveduje, brez slabe vesti se do sitega nabaše s piškoti in sladledom, pleza po drevesih in se igra skrivalnice ter se pri tem še izdatno zabava. Teta Cilka je humoren lik, ki v spomin priklíče legendarno Mary Poppins avstralske pisateljice Pamele L. Travers. Takšno asociacijo še

podkrepi motiv torbe, v kateri teta Cilka prenaša najrazličnejšo kramo, medtem ko Mary Poppins iz svoje vleče vse od lasnic do zložljivega naslanjača in karamel. Sicer *Teta Cilka* nadaljnje primerjave ne zdrži, kajti *Mary Poppins* ni zaman otroška klasika in, roko na srce, konkuriranje nečemu takšnemu seveda ni mačji kašelj. Za razliko od besedila P. L. Travers sta slog in jezik *Tete Cilke* izjemno preprosta, le tu in tam razgibana z bolj "zahtevnimi" besednimi zvezami oziroma izrazjem (na primer "podkrepi jezo z dvignjenim glasom", "oblila me je zona", "mahnuti jo proti šoli", "šinila v glavo genialna ideja"). Deloma je to bržkone povezano z odločitvijo za prvoosebno pripoved otroka, a po drugi strani so nekateri avtorji v takih primerih zmožni razviti samosvoj, zanimiv slog, ki deluje prepričljivo, s čimer se spretno izognejo preproščini. Navsezadnje je Mary Poppins tudi bolj duhovita, kajti varuška Mihca, Jane in dvojčkov je polna izvirnih, domiselnih presenečenj, medtem ko je teta Cilka predvsem razigrano otroška, če ne celo malo pootročena. Se pa knjiga Pamele L. Travers še v eni točki stika s *Teto Cilko*, in sicer v prepričanju, da otroci poleg pravil, omejitev in resnosti potrebujejo tudi naklonjenost in spodbude za domišljijo in akcijo. Tatjana Kokalj spretno prikaže, kako nesproščen je pravzaprav Maj, saj ob vsaki razigrani, sproščeni potezi tete Cilke zasliši mamin glas, ki kara, pridiga in svari, pokaže, kako mu zaradi maminih svaril pred očmi takoj vstanejo najhujši možni scenariji in kako mu primanjkuje telesnih spretnosti. Če Majeve starša predstavljata zavoro, potem teta Cilka predstavlja ročico za gas, prava mera pa je kot vedno nekje vmes. S svojim solidnim, a ne presežnim besedilom tako avtorica staršem, ki bi utegnili od daleč (kaj šele od blizu) spominjati na Majeve, požuga s prstom, otroke pa pozabava.

Teto Cilko je v svojem značilnem slogu, ki sicer zvesto spremlja besedila Primoža Suhodolčana, ilustriral Uroš Hrovat, čigar ilustracije so dinamične, a delujejo nekoliko kičasto, čeprav v tokratni črno-beli izvedbi – kot običajno – manj kakor v barvni. Zanimivo je tudi dejstvo, da je teta Cilka, ki je na začetku opisana kot šibka in krhka ženica, upodobljena kot vitalna, energična mlajša ženska (v besedilu v nadaljevanju zares tudi učinkuje kot takšna).

Nemara so bile knjige s teto Cilko v glavni vlogi zamišljene kot del knjižne serije, saj se na koncu pričujoče izdaje s kratkim napovednikom vsebine že napoveduje druga, ki pa očitno (še) ni realizirana. Ne bi bilo slabo, če bi teta Cilka medtem prigriznila kak kolaček in spila kako skodelico čaja z najslavnejšo varuško vseh časov.